

NOTAT Svorkmyran naturreservat mm

Svorkmyran naturreservat ligger ved Gangåsvatnet i Orkland kommune og ble fredet 23.12.1983, som en del av verneplan Våtmark. Forvaltningsmyndigheten er Statsforvalteren i Trøndelag.

Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde med tilhørende plantesamfunn, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området, og å verne om et spesielt rikt og interessant fugleliv.

Svorkmyran er et rikt våtmarksområde som først og fremst fungerer som hvile- og rasteområde i trekktiden og som hekkeplass for en del vannfugl. I 1990 var 26 vannfugler registrert som hekkende i området.

Pr dags dato er i overkant av 150 arter fugl registrert i verneområdet, hvorav i overkant av 40 arter vannfugl. Per september 2021 foreligger 2210 observasjoner av fugl fra verneområdet i databasen (mangler en del historisk data). På 1980 og 1990-tallet var området kjent for bl.a. spill- og hekkeplass for brushane, stor hettemåkekoloni og ellers rike vannfuglforekomster. I dag er både hettemåkene og brushanene borte som hekkefugler (Notat fra Georg Bangjord av 13.09.2021).

Tellinger utført siden 80-tallet viser nedgang i vannfuglfaunaen. Systematiske tellinger utført av Statens naturoppsyn i 2008 og 2018 registrerte kun 24 vannfugl og med dels beskjedne antall. Det ble på dette tidspunkt stilt spørsmål omkring hva som har skjedd, siden det var så beskjedent antall hekkende vannfugl i området. Videre at flere av de årlige hekkefuglene på 1980- og 1990 tallet ikke lengre fantes der. Fra vernetidspunktet og frem til i dag er det tydelig at volumet av hekkende vannfugl i området er betydelig redusert. Det mest framtrædne er nok fraværet av den store hettemåkekolonien. Allerede i 1975 var det en koloni på 25-30 par. Kolonien vokste og i 1985 var det minst 170 individ. Den gang lå kolonien inne på myra og var dermed ikke like utsatt for høy vannstand. På slutten av 1990-tallet og fram til i 2001, flyttet hettemåkene til øya i utløpet av Svorka. Kolonien var da vesentlig større og min. 500 individ ble registrert i 2001. Øya er flat og er utsatt for oversvømmelse når vannstanden nærmer seg øvre reguleringsnivå. Kolonien forsvant brått, og det ble da spekulert i om måkene forlot området som følge av oversvømte reir.

Årsakssammenhengene til mindre hekkende vannfugl kan være mangt, men uheldig vannstandsøkning i hekketiden (og da spesielt i rugefasen) for bakkehekkende fugl er høyst sannsynlig en av de viktigste årsakene. Andre medvirkende faktorer kan være økende hekkebestand av trane. Denne arten kan beskatte egg og unger hos mindre vannfugl. Videre kan også opptreden av mink, rødrev og grevling ha medvirket (Bangjord 2021).

Sommeren 2018 ble deler av Svorkmyran naturreservat tørket helt eller delvis ut. Dette skjedde som en følge av tørken som herjet den sommeren. Det er også eksempler på at vannstanden i Gangåsvatnet har vært for høy, noe som medfører oversvømmelse over deler av Svorkmyran naturreservat.

Svorkmyran naturreservat består av flere typer myrer, både fattig nedbørsmyr og rikmyr. Rikmyr får næring gjennom tilsig fra terrenget omkring og har derfor et rikt planteliv sammenkinet med fattige nedbørsmyrer. Større varierte lavlandsmyrer som er upåvirket av tekniske inngrep i bunnen av daler er sjeldne i Trøndelag og gjør Svorkmyran til det rikeste innlands våtmarksområdet i kommunen.

Andre viktige områder:

I nordvestre del av Gangåsvatnet ligger det et større myrområde som er et svært viktig rasteområde under trekket for vannfugl, og som hekkeplass for våtmarksfugl. Doroøya er en tradisjonell hekkeplass for storlom (NT) og er også hekkeområde for flere vadefuglarter. Både storspove (NT), vipe (NT) og fiskemåke (NT) synes å være mer uregelmessig som hekkefugl. Hekkebestanden av fiskemåke teller trolig opp mot 10 par enkelte år, mens det for andre artene er snakk om ett eller noen få hekkende par (Artskart). Makrellterne (VU) ble observert i 2008, og hekking kan ikke utelukkes for eksempel på Doroøya. I tillegg er sjeldne og rødlistede arter som skjeand (NT) og Knekkand (EN) observert enkelte år under trekket i dette området, i likhet med svartand (NT) (høsttrekk). Fiskeørn (NT) er registrert på våren, og Gangåsvatnet kan ha betydning som næringssøksområde for eventuelle lokale hekkefugler (Fjeldstad, H. et.al. 2010).

Referanser

Bangjord, G. 2021. Notat Fuglelivet i Svorkmyran naturreservat.

Fjeldstad, H., Hanssen, U., Larsen, B.H. & Melby, M.W. 2010. Ny E39 Harangen – Høgkjølen, Orkdal kommune. Konsekvensutredning tema Naturmiljø. Miljøfaglig Utredning Rapport 2010-44: 1-40.